

Obr. 3. Arteficiální dermatitis na pravé horní končetině. Foto z archivu Dětského kožního oddělení, Pediatrická klinika FN Brno a LF MU v Brně

nebo nekróz. Mohou být důsledkem působení cizích těles nebo chemikálií. Postihnuta může být jakákoliv část těla, ale nejčastějším místem u všech věkových skupin je obličej, následovaný hřbetem rukou a předloktím nedominantní končetiny. Pacienti mohou také vykazovat nehojící se pooperační rány (6, 7).

Nejčastější lokality:

- obličej – nejčastěji
- DKK – 2. nejčastější
- předloktí a ruce
- trup
- vlasy
- krk

Nejčastější projevy DA:

- eroze
- alopecie
- léze s krustami
- makuly se dyskoloracemi
- erytémové papuly
- exkoriace
- deformity nehtů

- petechie nebo purpura
- jizvy
- ulcerace

Diferenciální diagnostika

Diferenciálně diagnosticky přicházejí v úvahu zánětlivá kožní onemocnění, ale i kožní infekce.

Dále je nutno vyloučit sy CAN (Child Abuse and Neglect syndrome), zvláště pokud jsou léze bizarního tvaru a pro pacienta na těžko přístupných místech (8).

Diagnostika

Diagnostika psychodermatóz je velmi obtížná, neboť klinický nález je často bizarní, odlišuje se od známých dermatóz, případně neodpovídá anamnestickým údajům (iritiční dermatitida rukou u OCD (Obsessive-Compulsive Disorder – Obsedantně kompulzivní porucha) bez zvýšené zátěže kůže v práci (2). Při podezření na arteficiální původ lézí je vždy nutné vyloučit patologický proces, orgánové postižení či parazitózu a provést

psychologické nebo psychiatrické konzilium. Je důležité respektovat pacientovy pocity a názory a citlivě předložit vlastní pohled na problém. Předpokladem úspěšné léčby je spolupráce pacienta s psychiatrem či psychologem, které se často dosahuje velmi obtížně. Pacienti si psychický původ kožního onemocnění neuvědomují nebo ho přímo popírají. Velmi přínosný je rozhovor s rodinou pacienta. Psychiatr ve spolupráci s dermatologem stanoví odpovídající léčbu – psychotherapii, relaxační postupy, podpůrné skupiny a psychofarmaka.

Terapie

Doporučujeme minimální terapii, neboť s další terapií a vyšetřeními pacient své potíže a projevy dále rozvíjí.

Kožní léze mohou vyžadovat léčbu lokálními antibiotiky, v některých případech může být nutné podávat antibiotika systémově.

Je nutné řešit a léčit základní duševní poruchu. Mezi běžně používané léky patří antipsychotika, antidepresiva a sedativa.

Obecně se terapii psychofarmaky snažíme u dětí vyhnout, volíme spíše možnosti podpůrné psychotherapie.

Závěr

Diagnostika arteficiální dermatitidy může být u dětských pacientů někdy velmi obtížná.

Vhodná je hospitalizace k zajištění prevence rozvoje potíží a následná psychotherapie.

Velmi důležitá je rodinná psychotherapie, která může podpořit snížení četnosti nebo vymizení kožních projevů.

Vždy je důležité myslet na to, že se nejedná o psychiatrickou diagnózu jako takovou, ale o jakési „volání o pomoc“ pacienta ve svízelné životní situaci.

LITERATURA

1. Pichardo R. Dermatitis artefacta: A review. *Actas Dermo-Sifiliograficas*. 2013;104(10):854-866. doi: 10.1016/j.ad.2012.10.004.
2. Patel V, Koo JY. Delusions of parasitosis; suggested dialogue between dermatologist and patient. *J Dermatol Treat*. 2015;20:1-15. doi: 10.3109/09546634.2014.996513.
3. Basta-Juzbašić A. Skin Changes in Psychiatric Disorders. *Acta Dermatovenereol Croat*. 2015;23(2):87-95. PMID: 26228818.
4. Nagesh N, Barlow R. Dermatitis artefacta. *Clinics in Dermatology*. January–February 2023;41:p. 10-15. doi: 10.1016/j.clindermatol.2023.02.005.
5. Koblenzer CS. Dermatitis artefacta. Clinical features and approaches to treatment. *Am J Clin Dermatol*. 2000;1:47-55. doi: 10.2165/00128071-200001010-00005.
6. Lavery MJ, Stull C. Dermatitis artefacta. *Clinics in Dermatology*. 2018;36(6):719-722. doi: 10.1016/j.clinderma-

tol.2018.08.003.

7. Kwon J, Dans M. Dermatitis artefacta. *J Cutan Med Surg*. 2006;10(2). doi: 10.2310/7750.2006.00023.

8. Flam AM, Haugstvedt E. Test balloons? Small signs of big events: a qualitative study on circumstances facilitating adults' awareness of children's first signs of sexual abuse. *Child Abuse Negl*. 2013;37:633-642. doi: 10.1016/j.chiabu.2013.03.001.